

Riigikogu sotsiaalkomisjoni istungi protokoll nr 129

Eesti, videosilla vahendusel

Esmaspäev, 22. veebruar 2021

Algus 11.10, lõpp 12.40

Juhataja: Siret Kotka (esimees)

Protokollijad: Marian Juurik (konsultant), Terle Kask (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Hele Everaus, Toomas Järveoja, Kert Kingo, Helmen Kütt, Õne Pillak, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev

Komisjoni ametnikud: Tiina Runthal (nõunik-sekretariaadijuhataja), Helgi Kundla (nõunik), Heidi Barot (nõunik)

Kutsutud: Sotsiaalministeeriumi rahvatervise osakonna peaspetsialist Käthlin Mikiver ja tervisesüsteemi arendamise osakonna nõunik Silja Elunurm, Õiguskantsleri Kantselei laste ja noorte õiguste osakonna juhataja Andres Aru (2. päevakorrapunkt); Sotsiaalministeeriumi Euroopa Liidu ja väliskoostöö osakonna nõunik Elen Ohov (3. päevakorrapunkt); Sotsiaalministeeriumi rahvatervise osakonna nõunik Ramon Nahkur, Terviseameti keskkonnatervise osakonna peaspetsialist Rasmus Pruus (5. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Psühhiaatrilise abi seaduse § 3 täiendamise seaduse eelnõu (115 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
3. Euroopa Liidu asjade komisjonile arvamuse andmine. Eesti seisukohad ELi tervisealiidu kohta - COM(2020) 724; COM(2020) 725; COM(2020) 726; COM(2020) 727
4. Sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (295 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
5. Kollektiivse pöördumise "PEATAME 5G!" arutelu
6. Oluliselt tähtsa riikliku küsimusena „COVID-19 vaksineerimise korraldamine“ arutelu
7. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu sotsiaalkomisjoni nädala (22.02.2021-28.02.2021) töökava.

Komisjoni istung esmaspäev, 22.02.2021 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Psühhiaatrilise abi seaduse § 3 täiendamise seaduse eelnõu (115 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
3. Euroopa Liidu asjade komisjonile arvamuse andmine. Eesti seisukohad ELi tervisealiidu

kohta - COM(2020) 724; COM(2020) 725; COM(2020) 726; COM(2020) 727

4. Sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (295 SE)

ettevalmistamine teiseks lugemiseks

5. Kollektiivse pöördumise "PEATAME 5G!" arutelu

6. Oluliselt tähtsa riikliku küsimusena "COVID-19 vaksineerimise korraldamine" arutelu

7. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Hele Everaus, Toomas Järveoja, Kert Kingo, Siret Kotka, Helmen Kütt, Örne Pillak, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev).

2. Psühhiaatrilise abi seaduse § 3 täiendamise seaduse eelnõu (115 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks

Psühhiaatrilise abi seaduse § 3 täiendamise seaduse eelnõu (115 SE) esimene lugemine lõpetati 21.01.2020. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks esitas kaks muudatusettepanekut Riigikogu liige Helmen Kütt. Komisjon otsustas esitada ühe muudatusettepaneku Sotsiaalministeeriumi 10.02.2021 saadetud ettepaneku alusel.

Komisjoni esimees andis teada, et 19.02.2021 esitas Eesti Puuetega Inimesta Koda (EPIKoda) arvamuse, milles on toodud, et EPIKoda toetab uut sõnastust ning teeb ettepaneku täiendada eelnõu lõiget 3 viitega, et tegemist on alaealise piiratud teovõimega isikuga.

Komisjoni liikmed vaatasid läbi esitatud muudatusettepanekud ning tegid otsused muudatusettepanekute kohta:

1. Muuta eelnõu pealkiri ja tekst ning sõnastada järgmiselt:

„Psühhiaatrilise abi seaduse § 3 muutmise seadus

Psühhiaatrilise abi seaduse § 3 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Psühhiaatrilist abi antakse isiku enda nõusoleku alusel.

(2) Psühhiaatrilise abi andmisel piiratud teovõimega isikule kohaldub võlaõigusseaduse § 766 lõige 4.

(3) Tervishoiuteenuse osutaja kaasab piiratud teovõimega isiku seadusliku esindaja või muu piiratud teovõimega isiku poolt usaldatud täisealise teovõimelise isiku, kui see on tervishoiuteenuse osutaja hinnangul piiratud teovõimega isiku huvides.

(4) Psüühikahäirega isiku ravi ilma tema enda nõusolekuta on lubatud ainult käesoleva seaduse §-des 11 ja 17 sätestatud juhtudel.““

Sotsiaalkomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (poolt 8: Hele Everaus, Toomas Järveoja, Siret Kotka, Helmen Kütt, Örne Pillak, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev; erapooletu 1: Kert Kingo)

2. Muuta eelnõu punkti 2 ja sõnastada see järgmiselt:

„2) paragrahvi 3 täiendatakse lõigetega 2¹ - 2³ järgmises sõnastuses:

”(2¹) Kui psühhiaatrilist abi osutatakse piiratud teovõimega isikule seadusliku esindaja nõusolekul, siis peab abi osutamiseks tervishoiuteenuse osutaja saama heakskiidu ka piiratud teovõimega isikult.

(2²) Kui piiratud teovõimega isik ei ole nõus võlaõigusseaduse § 766 lõikes 4 sätestatud juhul mõjuvatel põhjustel kaasama oma seaduslikku esindajat või kui seadusliku esindaja otsus on vastuolus piiratud teovõimega isiku huvidega, lähtub tervishoiuteenuse osutaja psühhiaatrilise abi andmisel isiku enda nõusolekust.

(2³) Tervishoiuteenuse osutaja on kohustatud informeerima piiratud teovõimega isikut seadusliku esindaja või muu tema poolt usaldatud täisealise teovõimelise isiku kaasamise olulisusest.“;“;

Riigikogu liige Helmen Kütt

Juhtivkomisjon: ARVESTADA SISULISELT (poolt 8: Hele Everaus, Toomas Järveoja, Siret Kotka, Helmen Kütt, Õnne Pillak, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev; erapooletu 1: Kert Kingo)

3. Muuta eelnõu punkti 3 ja sõnastada see järgmiselt:

„3) paragrahvi 3 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva seaduse §-des 11 ja 17 sätestatud juhtudel ei ole psüühikahäirega isiku ega tema seadusliku esindaja nõusolek psühhiaatrilise abi osutamiseks vajalik.“;“.

Riigikogu liige Helmen Kütt

Juhtivkomisjon: ARVESTADA SISULISELT (poolt 8: Hele Everaus, Toomas Järveoja, Siret Kotka, Helmen Kütt, Õnne Pillak, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev; erapooletu 1: Kert Kingo)

Otsustati:

2.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 10.03.2021 (konsensus: Hele Everaus, Toomas Järveoja, Kert Kingo, Siret Kotka, Helmen Kütt, Õnne Pillak, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev).

2.2. Teha ettepanek teine lugemine lõpetada (konsensus: Hele Everaus, Toomas Järveoja, Kert Kingo, Siret Kotka, Helmen Kütt, Õnne Pillak, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev).

2.3. Kui teine lugemine lõpetatakse, teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda ja viia läbi lõpphääletus 17.03.2021 (konsensus: Hele Everaus, Toomas Järveoja, Kert Kingo, Siret Kotka, Helmen Kütt, Õnne Pillak, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev).

3. Euroopa Liidu asjade komisjonile arvamuse andmine. Eesti seisukohad ELi tervisealiidu kohta - COM(2020) 724; COM(2020) 725; COM(2020) 726; COM(2020) 727

Elen Ohov tutvustas komisjonile Eesti seisukohti ELi tervisealiidu kohta, mis käsitlevad Euroopa Komisjoni eelmise aasta novembris esitatud ettepanekuid. Ta selgitas, et ettepanekute peamine eesmärk on parandada piiriülesteks terviseohtudeks valmisolekut ja nendele reageerimist. Tuginedes koroonaviiruse levikust saadud õppetundidele on Euroopa Komisjon välja töötanud üldise strateegia ning tegevused, et tugevdada ELi valmisolekut erinevateks terviseohtudeks. Strateegia ellu viimiseks on esitatud kolm õigusakti ettepanekut, millega tugevdatakse hetkel kehtivat tõsiseid piiriüleseid terviseohtusid puudutavat õigusraamistikku ning laiendatakse Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) ja Euroopa Ravimiameti (EMA) ülesandeid. Et edaspidi oleks võimalik terviseohtudele kiiremini reageerida ja erinevaid EL tasandi tegevusi käivitada, luuakse üle-euroopaline hädaolukorra tunnustamise mehhanism. Et kriisideks paremini valmis olla, töötatakse välja ELi valmisoleku- ja reageerimiskava ning täpsustatakse ühishangete läbiviimise reegleid.

Komisjoni liikmetel Sotsiaalministeeriumi esindajale täiendavaid küsimusi ei olnud. Komisjoni esimees tegi ettepaneku toetada Eesti seisukohti ELi terviseleidu kohta.

Otsustati:

3.1. Toetada Eesti seisukohti ELi terviseleidu kohta (konsensus: Hele Everaus, Toomas Järveoja, Kert Kingo, Siret Kotka, Helmen Kütt, Õne Pillak, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev).

4. Sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (295 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks

Otsustati:

4.1. Kiita heaks eelnõu teise lugemise menetlusdokumendid (konsensus: Hele Everaus, Toomas Järveoja, Kert Kingo, Siret Kotka, Helmen Kütt, Õne Pillak, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev).

5. Kollektiivse pöördumise "PEATAME 5G!" arutelu

Siret Kotka märkis, et kollektiivne pöördumine "PEATAME 5G" esitati Riigikogule 2021. aasta 4. jaanuaril. Kollektiivsel pöördumisel on 1400 kontrollitud allkirja. Riigikogu juhatus võttis kollektiivse pöördumise menetlusse 2021. aasta 9. veebruaril.

Tiina Runthal andis ülevaate varasematest 5G maste puudutavatest kollektiivsetest pöördumistest. Nendest esimene „Seisame Elu eest: nõuame 5G ohutute piinormide kehtestamist ja pikaajalisi uuringuid tehnoloogiaärist sõltumatutelt teadlastelt“ esitati Riigikogule 2020. aasta 7. aprillil ning võeti menetlusse 2020. aasta 5. mail ning teine kollektiivne pöördumine „Nõuame 5G tehnoloogia paigaldamise peatamist Eestis!“ esitati Riigikogule 2019. aasta 4. aprillil ning võeti menetlusse 2. mail.

Ramon Nahkur sõnas, et inimesi huvitab nii 5G kui ka kasutusel olevate tehnoloogiate mõju tervisele. Terviseamet viis eelmisel aastal koostöös mobiilside operaatoritega läbi 5G tehnoloogia testvõrkude testimisi, et selgitada välja maksimaalsed tugijaamade poolt tekitatavad kiirgustasemed. Testvõrkude tulemused vastasid riiklikele elukeskkonnanormidele. Ta märkis, et testvõrkude tulemused võivad erineda tulevikus rajatavate kommertsvõrkudega, kuid peaksid olema üsna sarnased. Sotsiaalministeerium on koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga otsustanud viia läbi 5G ja praeguste tehnoloogiate mõjude uuringu, mis sisaldab ka tervisemõju uuringut. Käesoleval ajal tegeletakse teaduskonkursi väljakuulutamiseks dokumentide ettevalmistamisega. Uuringu raames analüüsib teadusasutus avaldatud teadusuuringuid ning rahvusvaheliste pädevate asutuste uuringuid, teostab iseseisvalt analüüsi ning viib läbi eksperimentaalse uuringu. Uuringust lähtuvalt vaadatakse üle ka riiklikud mitteioniseeriva kiirguse normid.

Rasmus Pruus lisas, et Terviseamet on 5G testvõrke mõõtnud ning tulemused on vastanud normidele. Ka mujal maailmas on teostatud 5G mõõtmisi kohtades, kus 5G on juba kommertskasutuses ning tulemused on näidanud, et mõju on sisuliselt sama nagu 4G puhul.

Siret Kotka küsis, kas Terviseametile on esitatud avaldusi seoses 5G-ga?

Rasmus Pruus vastas, et 2020. aastal oli 5G seonduvaid pöördumisi rohkem kui eelmistel aastatel. Kindlasti on oma osa ka COVID-19 kriisil, ajakirjandusel ja sotsiaalmeedial, mis pöördumiste arvu 2020. aastal mõjutasid. Terviseameti poole pöördunute seas oli nii neid, kes olid kindlal veendumusel ja seisukohal, et 5G on ohtlik, kui ka neid, kes soovisid saada Terviseametilt erapooletut ja objektiivset infot.

Siret Kotka küsis, kuna 5G uuring valmib ja millal on võimalik sellega tutvuda?

Ramon Nahkur vastas, et uuringu valmimine võib võtta umbes aasta ning tulemustega võiks saada tutvuda 2022. aasta kevadel. Täpne lepingu tingimuste paikapanek ja ajagraafik sõltub kokkulepetest töö tegijaga.

Helmen Kütt küsis, kas 5G sageduslubadega seondunud varasem vaidlus oli seotud ka 5G tervisemõjudega?

Ramon Nahkur vastas, et temale teadaolevalt oli tegemist sageduslubade väljaandmisega.

Komisjoni esimees tegi ettepaneku jätta kollektiivne pöördumine sisulise aruteluta läbi vaatamata ja tagasi lükata, sest pöördumine on sisult kokkulangev pöördumisega, mille menetlemisest on möödas vähem kui kaks aastat (RKKTS § 152¹⁴ lg 1 p 1).

Otsustati:

5.1. Jätta kollektiivne pöördumine sisulise aruteluta läbi vaatamata ja tagasi lükata, sest pöördumine on sisult kokkulangev pöördumisega, mille menetlemisest on möödas vähem kui kaks aastat (RKKTS § 152¹⁴ lg 1 p 1). (poolt 6: Hele Everaus, Toomas Järveoja, Siret Kotka, Õne Pillak, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev; erapooletuid 3: Kert Kingo, Helmen Kütt, Priit Sibul).

6. Oluliselt tähtsa riikliku küsimusena „COVID-19 vaktsineerimise korraldamine“ arutelu

Komisjon jätkas 18.02.2021 istungil toimunud arutelu ning otsustas teha Riigikogu juhatusel ettepanekud 9.03.2021 toimuva olulise tähtsusega riikliku küsimuse „COVID-19 vaktsineerimise korraldamine“ arutelu kohta.

Ettekandjad on tervise- ja tööminister Tanel Kiik, Eesti Haigekassa esindaja Maivi Parv, Terviseameti peadirektori asetäitja Mari-Anne Härma ja Eesti Perearstide Seltsi juhatuse liige dr Elle-Mall Sadrak.

Komisjon otsustas teha ettepaneku viia arutelu läbi järgmiselt:

1. viia arutelu läbi ühel Riigikogu täiskogu istungil, 9. märtsil 2021;
2. määrata tervise- ja tööminister Tanel Kiige ettekande pikkuseks kuni 20 minutit ja küsimustele vastamiseks aega kuni 40 minutit;
3. määrata Eesti Haigekassa esindaja ettekande pikkuseks kuni 15 minutit ja küsimustele vastamiseks aega kuni 15 minutit;
4. Terviseameti esindaja ettekande pikkuseks kuni 15 minutit ja küsimustele vastamiseks aega kuni 15 minutit;
5. määrata Eesti Perearstide Seltsi esindaja ettekande pikkuseks kuni 15 minutit ja küsimustele vastamiseks aega kuni 15 minutit;
6. igal Riigikogu liikmel on õigus esitada kuni kaks küsimust;
7. määrata sõnavõtude kestuseks istungi lõpuni jääv aeg, vajadusel pikendades läbirääkimisi kuni 14:00ni;
8. teha istungi juhatajale ettepanek alustada läbirääkimisi fraktsioonide esindajate sõnavõttudega (5+3 minutit), seejärel järgnevad Riigikogu liikmete sõnavõttud (5+3 minutit).

7. Info ja muud küsimused

Siret Kotka märkis, et komisjon on otsustanud korraldada avaliku istungi 9.03.2021. Kuna samal päeval on Riigikogu täiskogus sotsiaalkomisjoni ettepanekul oluliselt tähtsa riikliku küsimuse arutelu, tegi ta ettepaneku korraldada komisjoni avalik istung sama nädala neljapäeval, 11.03.2021.

Helmen Kütt märkis, et kui istungile kutsutud ettekandjatele sobib kuupäeva muutmine, siis ta toetab ka 11.03.2021 avaliku istungi toimumist.

Otsustati:

7.1. Korraldada 11.03.2021 avalik istung veebiülekandega teemal „Keda puudutab kuulmislangu? WHO ülemaailmne kuulmispäev“ juhul, kui kuupäeva muutmine 9. märtsilt 11. märtsile sobib kõikidele ettekandjatele (konsensus: Hele Everaus, Toomas Järveoja, Kert Kingo, Siret Kotka, Helmen Kütt, Õne Pillak, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev).

(allkirjastatud digitaalselt)
Siret Kotka
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Marian Juurik
protokollija

(allkirjastatud digitaalselt)
Terle Kask
protokollija